

LITERATURA. Zazpi kapitulutan, hendaiartutako zientzia gizon eta euskaltzalearen alderdi guztien berri ematen du

Anton Abbadiari buruz idatziriko saiakera kaleratu du Patri Urkizuk

Obra horrekin Lezokoak Bilboko Udalak antolatzen duen Unamuno saria jaso zuen apirilean

Estibalitz Ezkerra | **BILBO**

Zeruko izarren bidetik abiatu zen Anton Abbadia (Dublin 1810-Paris 1897), baina, Zube-roako herri kanta ezagunak zioenaren kontra, ez zuen maite-ñorik aurkitzerik espero. Hain zuzen, jakintzari, ezagutzari zion maitasunak eraman zuen Iparraldekoa hizkuntzaren eta zientziaren xendretan barna. Era berean, Lore Jokoen aitari zion mirespenak bultzatu zuen Patri Urkizu (Lezo, 1946) hari buruzko saiakera bat idaztera. Iragan apirilean, Abbadiari buruz atonduriko lanak Unamuno saiakera saria eskurarazi zion irakasleari. Lana osatzeko, Urkizuk bisita anitz egin zizkion Hendaiako Abbadia jauregiari. Bertan, 40 urtez hango gidari izandako Martin Telletxearekin zein gaur egun postu berean den Frederic Souleurekin harreman ezin hobea lortzeaz gain, Abbadiak idatziriko hogeita mila gutunetik gora —horietatik 150 euskaraz— irakurtzeko aukera eduki zuen.

Unamuno saria jaso eta bederatzi hilabete geroago, *Anton Abbadia 1810-1897. Zeluko izarren bidia*-k liburu formatuan ikusi du argia. Obra zazpi kapitulutan egituraturik dago, eta bakoitzak Abbadiaren alderdi bat jorratzen du: ikaslea, bidaiaria, astronomoa, nagusia, poeta, hizkuntzalari, eta mezenasa. «Zazpi ikuspegi, Abbadia izan zen pertsona miresgarria deskribatzeko», dio Urkizuk.

MONIKA DEL VALLE / ARGAZKI PRESS
Patri Urkizu, Iñaki Azkuna Bilboko alkatearekin batera, Unamuno saiakera saria jaso zuen egunean.

Ikertzaile nekaezina

Inguruan zuena ulertzeko grina aseezinak Abbadia nerabea ezin hobeto definituko lukeen moduan, Iparraldekoaren gazte denborei buruz hitz egiterakoa, nahitaez, urte haiek markatu zituen espiritu bidaiaria aipatu beharko genuke. «XIX. mendeko bidaiaria izan zen. Britainia, Irlanda, Eskozia, Brasil, eta, batez ere, Etiopia ezagutu zituen. Afrikako lurraldea bihotzean sartu zitzaion. Hango tradizioak eta hizkuntza ikasteko, hiru urte nahikoa izango zirela uste zuen, eta, azkenean,

hamabi urte igaro zituen bertan. Abbadiak Etiopian ikertutakoaren testigantza dugu geroa Rimbaudek erabiliko zuen *Amariña* hiztegia».

Baina, ororen gainetik, euskaltzale amorratua zen Abbadia. «Euskal literaturaren pizkundea, neurri handi batean, berari zor diogu», azaldu du Urkizuk. «1851n Urruñako Lore Jokoak sortu zituen, eta 1897a arte urtero antolatu zituen. Sari guztiak bere poltsikotik atera ziren. Abbadiaren ekimena ederra zela-eta handik gutxira antzeko Lore Jokoak agertuko ziren Hegoaldean».

Aurrekoen ondoan, Abbadia astronomia zalea alderdi kasik ezezaguna dugu. Baina horregatik ez dio garrantzitsua izateari uzten. «Euskal zientzialariei buruz gutxi hitz egiten da, eta Abbadiak ezer ere ez. Ez da bidezkoa. Astronomia arloan ikerketa arras interesgarriak egin zituen, eta bere lana ez zen oharkabea igaro. Zerbaitengatik egin zuten Institutu Frantseko presidentea», azaldu du Telletxeak. «Ez hori bakarrik, astronomiako hainbat kontzeptu lehen aldiz euskaraz eman zituen Abbadiak», gaineratu du Urkizuk.

Miren Agur Meaberen 'Azalaren kodea' gaztelaniaratu argitaratu dute

Erredakzioa | **DONOSTIA**

Miren Agur Meaberen *Azalaren kodea* (Susa, 1999) poema liburuaren gaztelaniaratu itzulpena —*El código de la piel*— eman berri du argitara Bassarai argitaletxeak. Itzulpena egileak eta editoreak egin dute elkarlanean, Miren Agur Meabek eta Kepa Muruak.

Aurretik hainbat sari irabazia eta hainbat lan argitaratu bazen ere, *Azalaren kodea* liburuarekin eman zuen bere burua ezagutzera Meabek euskal letren plazan; Kritikaren saria jaso zuen liburuak 2000n. Aurten, berriz, haur eta gazte literaturaren arloko Euskadi saria irabazi du (*Itsaslaba-reko etxea*, Aizkorri).

UEUk lau liburu berri eramango ditu Durangora

Agentziak | **BILBO**

Udako Euskal Unibertsitateak (UEU) lau liburu berri eta Inguma eta Euskarazko Software Katalogoa datu-baseak eramango ditu Euskal Liburu eta Diskoen Durangoko Azokara. *Uztaro* aldizkariaren 42. eta 43. aleak, eta UEUren 30. urteurrena ospatzeko Aitor Gorosabelek idatzitako *Hesi artean* kantua ere aurkeztuko du.

Patxi Zubizarreta
Iban Zaldúa
Asier Serrano
Ixar Rozas
Eider Rodríguez
Paddy Rekalde
Fernando Morillo
Diego Martiartu
Gerardo Markuleta
Edorta Jimenez
Sonia González
Julen Gabiria
Harkaitz Cano
Gari Berasaluze
Nagore Amondarain

Marihuanazko bufandak

HITZARREK: JAKOBA ERREHONDO

Txalaparta argitaletxeak orri hauek osasuntsuak direla ohartarazten du

Euskararen etxea PELLO SALABURU SAIAKERA	Zorion perfektua ANJEL LERTXUNDI NOBELA	Obabatiko tranbia IBAN ZALDUA ZERBERRI SAILA
Itzarri nahi ez zuen printzesa FELIPE JUARISTI NOBELA	Mailu isila JUAN KRUIZ IGERABIDE POESIA	Gorrito haut HAINBAT IDAZLE GORRITOZKO SOLASEAN NARRAZIOAK
Krokodiloa ohe azpian MARIASUN LANDA NARRAZIOA	Kafka Bilbon PEDRO ALBERDI NARRAZIOAK	Bertso minez JOSEBA ZUBIMENDI BERTAKO SAILA

ALBERDANIA